

Μελέτη, σχεδιασμός και υλοποίηση δράσεων περιγεννητικής ψυχικής υγείας

Βασίλης Δάγλας
Διευθυντής ΑμΚΕ ΦΑΙΝΑΡΕΤΗ

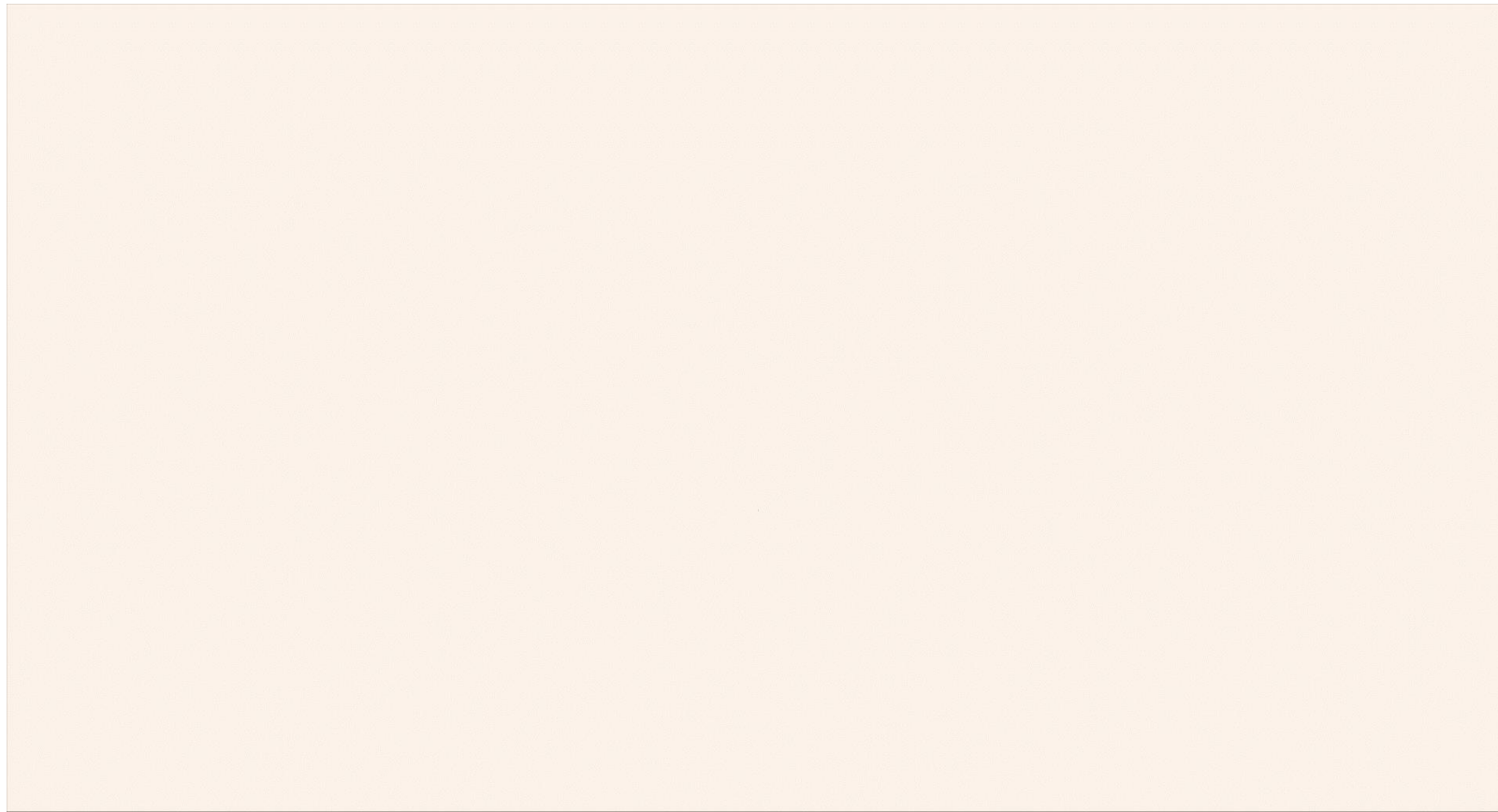

5^η Ημερίδα «Βήματα Ασθενών»
Ινστιτούτο Παστέρ

Ποια είναι η Φαιναρέτη

- ▶ Η Αστική μη Κερδοσκοπική Εταιρεία (ΑμΚΕ) ΦΑΙΝΑΡΕΤΗ ιδρύθηκε το 2006 με σκοπό να συμβάλλει ενεργά στην αναβάθμιση του επιπέδου των υπηρεσιών περιγεννητικής φροντίδας στην χώρα μας. Μέσω καινοτόμων και εξειδικευμένων παρεμβάσεων στο πεδίο της μαιευτικής φροντίδας και της ψυχολογικής υποστήριξης, η ΦΑΙΝΑΡΕΤΗ στοχεύει στην προαγωγή της υγείας της εγκύου, λεχώιδας και νέας μητέρας, του νεογνού/Βρέφους, του πατέρα, και της ευρύτερης οικογένειας.
- ▶ Η ομάδα της απαρτίζεται από 20 άτομα διαφόρων επιστημονικών ειδικοτήτων όπως μαίες, ψυχολόγοι, ψυχίατροι, γυμναστές, κα. καθώς και από ομάδα εθελοντών που επικουρικά προσφέρουν υποστήριξη στις δράσεις της.
- ▶ Είναι συνεργαζόμενο μέλος της International Marce Society of Perinatal Mental Health.

Τί είναι η περιγεννητική ψυχική υγεία;

Δράσεις περιγεννητικής ψυχικής υγείας της ΑμΚΕ Φαιναρέτη

- ▶ Το πρώτο εξειδικευμένο *Κέντρο Ημέρας για τη Φροντίδα της Ψυχικής Υγείας της Γυναίκας (Επιλόχεια Διαταραχή)* στην Ελλάδα. Το Κέντρο Ημέρας εποπτεύεται από τη Διεύθυνση Ψυχικής Υγείας και εντάσσεται στο πλαίσιο του προγράμματος «Ψυχαργώς» για την ψυχιατρική μεταρρύθμιση.
- ▶ Τηλεφωνική Γραμμή Υποστήριξης της Ψυχικής Υγείας της Εγκύου και της Νέας Μητέρας - 2109319054
- ▶ Ενημερωτική Εκστρατεία Εθνικής Εμβέλειας - Ευαισθητοποίηση για τις Περιγεννητικές Ψυχικές Διαταραχές
- ▶ Συμβουλευτική και Υποστήριξη Μεταναστριών Εγκύων και Νέων Μητέρων
- ▶ Έκδοση του Οδηγού Ενημέρωσης επαγγελματιών υγείας σχετικά με τις Περιγεννητικές Ψυχικές Διαταραχές

Κέντρο Ημέρας για τη Φροντίδα της Ψυχικής Υγείας της Γυναίκας (επιλόχεια διαταραχή)

- ▶ Ιδρύθηκε το 2009 στη Νέα Σμύρνη
- ▶ >5.000 εξυπηρετούμενοι (έγκυες, νέες μητέρες, πατέρες - νεογνά/βρέφη)
- ▶ Στόχος του Κέντρου είναι η πρόληψη αλλά και η έγκαιρη παρέμβαση και θεραπεία των ψυχικών διαταραχών κατά την περιγεννητική περίοδο, και η μείωση των επιπτώσεών τους στη γυναίκα, το παιδί, την οικογένεια και τον κοινωνικό ιστό.
- ▶ Διεπιστημονικό μοντέλο: συνεργασία μαιών και ειδικών ψυχικής υγείας
Οι παρεχόμενες υπηρεσίες αφορούν στην:
  - ▶ Ψυχολογική υποστήριξη/ Ψυχοθεραπεία
  - ▶ Ψυχιατρική παρακολούθηση/ Θεραπεία
  - ▶ Μαιευτική Φροντίδα/ Παρακολούθηση
  - ▶ Φυσική Αγωγή

Τηλεφωνική Γραμμή Υποστήριξης της Ψυχικής Υγείας της Εγκύου και της Νέας Μητέρας - 210-9319054

- ▶ 12ωρης λειτουργίας - Πανελλήνιας εμβέλειας (με κλήσεις και από το εξωτερικό)
- ▶ Το διάστημα λειτουργίας 2014-2015: >16.000 κλήσεις
- ▶ Στόχος είναι η ενημέρωση, ευαισθητοποίηση και υποστήριξη των εγκύων και των νέων μητέρων των συντρόφων και των μελών της οικογένειας των γυναικών που υποφέρουν από κάποια ψυχική διαταραχή, των επαγγελματιών υγείας, της ευρύτερης κοινότητας:

για την αναγνώριση των συμπτωμάτων των περιγεννητικών ψυχικών διαταραχών, η οποία οδηγεί σε αποτελεσματικότερη πρόληψη και στην έγκαιρη ανίχνευση και αντιμετώπισή τους.

- ▶ Παραπομπές & διασύνδεση

Ενημερωτική Εκστρατεία Εθνικής Εμβέλειας - Ευαισθητοποίηση για τις Περιγεννητικές Ψυχικές Διαταραχές

- ▶ Προβολή στο διαδίκτυο (ηλεκτρονικά μέσα, social media, ενημερωτικά
- ▶ Παραγωγή και προβολή τηλεοπτικού σποτ (animation video)
- ▶ Διοργάνωση ανοικτών εκδηλώσεων ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης για τις περιγεννητικές ψυχικές διαταραχές ανά την Ελλάδα
- ▶ Συμμετοχή σε επιστημονικά συνέδρια και ημερίδες
- ▶ Δημιουργία και διανομή έντυπου ενημερωτικού υλικού για το κοινό σε δημόσια νοσοκομεία και μαιευτήρια.
- ▶ Τακτικές επισκέψεις σε δημόσια και ιδιωτικά μαιευτήρια, νοσοκομεία, δομές πρόνοιας, οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης, ακαδημαϊκά ιδρύματα, μη κυβερνητικές οργανώσεις
- ▶ Έκδοση Βιβλίου με τίτλο: Οδηγός Ενημέρωσης και Ευαισθητοποίησης Επαγγελματιών Υγείας για τις Περιγεννητικές Ψυχικές Διαταραχές

Σχέδιο Δράσης: «Συμβουλευτική και Υποστήριξη Μεταναστριών Εγκύων και Νέων Μητέρων»

- ▶ Περίοδος υλοποίησης: 2013-2015
- ▶ > 250 εξυπηρετούμενοι
- ▶ πηρεσίες μαιευτικής συμβουλευτικής και ψυχολογικής υποστήριξης σε συνεργασία με δημόσια μαιευτήρια (Ελένα Βενιζέλου, Αλεξάνδρα)
- ▶ Παροχή ψυχιατρικής εκτίμησης και βραχεία ψυχιατρική παρέμβαση
- ▶ Εκπόνηση του «Οδηγού Φροντίδας Εγκύου και Νέας Μητέρας». Μετάφραση σε 3 γλώσσες (αγγλικά, γαλλικά και ρωσικά) και διανομή του σε νοσοκομεία και φορείς που εξυπηρετούν μεταναστευτικό πληθυσμό.
- ▶ Διοργάνωση Ημερίδας διάχυσης των αποτελεσμάτων του Σχεδίου Δράσης.

Θεσμικοί χρηματοδότες

Γιατί θεσμική χρηματοδότηση;

- ▶ Δυνατότητα υλοποίησης - μεγάλης κλίμακας - παρεμβάσεων για τη δημόσια υγεία.
- ▶ Αξιολόγηση των προτεινόμενων «ειδικών» δράσεων από ειδικούς (experts)
- ▶ Θεσμική δικτύωση & συνέργειες με το εθνικό σύστημα υγείας
- ▶ Θεσμική αναγνώριση και απήχηση

Τα αρνητικά της θεσμικής χρηματοδότησης

- ▶ Δύσκολη αρχική χρηματοδότηση - προμοδότηση μεγαλύτερων και εμπειρότερων οργανισμών
- ▶ Οικονομική εξάρτηση
- ▶ Γραφειοκρατία
- ▶ Βαθμός πολιτικής αυτονομίας
- ▶ Βιωσιμότητα
- ▶ «Επαγγελματικοποίηση»

Οργανωσιακό πρωτόκολλο

- ▶ «Διαλειτουργικότητα» εσωτερική (στα υποσυστήματα του οργανισμού) & εξωτερική (στις συνέργειες με άλλους οργανισμούς): διαφορετικά χρηματοδοτικά πλαίσια και διαδικασίες υλοποίησης - προσπάθεια συνεργασίας μεταξύ δράσεων για τον καθορισμό κοινών στόχων και την επίτευξη συνεργασίας για τη δημιουργία γνωσιακής βάσης
- ▶ Πρότυπο: συνεργασία μαιών και ειδικών ψυχικής υγείας για την προαγωγή της ψυχοσωματικής υγείας
- ▶ Προσαρμογή μεθοδολογικών εργαλείων (π.χ. εσωτερικός κανονισμός, ατομικός ιατρικός φάκελος, ψυχομετρικά εργαλεία, συλλογή και επεξεργασία επιδημιολογικών δεδομένων)
- ▶ Κοινοί τρόποι παρακολούθησης του φυσικού αντικειμένου των δράσεων (π.χ. κλινική εποπτεία και καθορισμός δεικτών)

Μελέτη & σχεδιασμός δράσεων -Α΄ Στάδιο

- ▶ Επιλογή τύπου δράσης (έρευνα, παρέμβαση, ενημέρωση και ευαισθητοποίηση, δικτύωση, κατάρτιση)
- ▶ Αναζήτηση του κατάλληλου χρηματοδοτικού πλαισίου και «αξιολόγηση» των δωρητών
- ▶ Διεπιστημονική προσέγγιση στη σύνταξη της πρότασης
- ▶ Ενσωμάτωση υποστηρικτικού υλικού (δημοσιεύσεις, άρθρα, οδηγοί, video, ενημερωτικό υλικό κα.)

Μελέτη & σχεδιασμός δράσεων -Β΄ Στάδιο

- ▶ Ορισμός του προβλήματος
- ▶ Κρισιμότητα του προβλήματος: αναλυτική τεκμηρίωση της επιδημιολογικής, κοινωνικής, οικονομικής σκοπιμότητας της δράσης
- ▶ Περιγραφή ωφελούμενων
- ▶ Ανάπτυξη του πρωτοκόλλου παρέμβασης
- ▶ Περιγραφή παραδοτέων
- ▶ Πλάνο δημοσιότητας
- ▶ Προϋπολογισμός
- ▶ Παρακολούθηση, αξιολόγηση και μέτρηση του αντίκτυπου

Εξωτερικό περιβάλλον

Η Φαιναρέτη γεννήθηκε στην Ελλάδα:

- ▶ του εξαιρετικά υψηλού ποσοστού (56,8%) των καισαρικών τομών που πραγματοποιούνται, με κάποιες από αυτές χωρίς σαφή ιατρική ένδειξη - ιατρικοποίηση του τοκετού
- ▶ του χαμηλού ποσοστού εδραίωσης του μητρικού θηλασμού (κυμαίνονταν στο 0,8% τον έκτο μήνα του βρέφους, κατά το 2009) - ωστόσο βαίνει αυξανόμενο εκτότε
- ▶ της απουσίας δράσεων, παρεμβάσεων, δομών (πλην μίας), εξειδικευμένων κέντρων στο πεδίο της περιγεννητικής ψυχικής υγείας (δηλαδή της ψυχικής υγείας από την εγκυμοσύνη μέχρι ένα έτος μετά τον τοκετό)

Εσωτερικό περιβάλλον

- ▶ Σύνθεση διεπιστημονικής ομάδας
- ▶ Διάγνωση ειδικών ελλειμάτων του ελληνικού συστήματος υγείας και πρόνοιας
- ▶ Ανάπτυξη οργανωσιακής κουλτούρας που ενθαρρύνει τη δημιουργικότητα
- ▶ Διαφοροποίηση στην παροχή υπηρεσιών
- ▶ Ενσωμάτωση της διάστασης των ευάλωτων κοινωνικών ομάδων
- ▶ Διεύρυνση γεωγραφικού φάσματος
- ▶ Αξιοποίηση χρηματοδοτικών εργαλείων

Κοινωνικά καινοτομική πρακτική

- ▶ Συνέχεια και κλιμάκωση στη δράση της ΑμΚΕ Φαιναρέτη
- ▶ Μεγέθυνση και περαιτέρω χωρική διεύρυνση του γεωγραφικού φάσματος παροχής των υπηρεσιών
- ▶ Ενσωμάτωση της τεχνολογικής διάστασης (e-health) και συγκεκριμένα αξιοποίηση των τεχνολογιών πληροφορικής και επικοινωνιών για την βελτίωση της περιγεννητικής φροντίδας
- ▶ Συνηγορία για την ψυχική υγεία και ανάδειξη του πεδίου της έγκαιρης ανίχνευσης και πρόληψης των περιγεννητικών ψυχικών διαταραχών
- ▶ Θεσμική αλλαγή: Εθνικό Πρόγραμμα Ανίχνευσης Περιγεννητικών Ψυχικών Διαταραχών

Ευχαριστώ πολύ!

